No. 2046 Zaterdag 24 Maart 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCH E EILANDEN

it Blad verschijnt elken Zaterdag.
bonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St.Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Zij, die zich met 1 April s. abonneeren op de MIGOE DI CURAÇAO, itvangen de tot dien dam verschijnende nummers GRATIS.

egrooting van Curaçao VAN 1923 n de Tweede Kamer.

(Op 7 Februari 1923.)

(*Vervolg.*)

Mejuffrouw **van Dorp**: Mijnheer de orzitter! Ik zou een enkel woord len zeggen over den anderen kant de medaille, die de vorige spres ons hebben laten zien, ik zou niet willen spreken over de maatelen, die genomen moet worden in raçao, maar over de middelen, die vonden moeten worden ter bestrijng van de kosten dier maatregelen, ik zou dus een enkel woord willen spreken over de algemeene lijnen r belastingpolitiek. Ik stel dan als, ar het mij voorkomt, onbestreden el op den voorgrond, dat de kolozich zelf moet gaan bedruipen, t in de eerste plaats ter wille van moederland, want het subsidie or Curaçao is voor Nederland als n druppel in den oceaan, maar in eerste plaats ter wille van de konie zelf. Een kolonie moet even inig armlastig zijn als het moederd.

Ik wilde bij mijn opmerkingen aanoopen aan het begin van de Merie van Antwoord, waar de Minis er op wijst, dat de landbouw oit een van de voornaamste middlen van bestaan kan zijn voor Cuçao, maar dat dit altijd zullen moen zijn handel en scheepvaart, en ar Zijn Excellentie er dan op wijst, t die takken van bedrijf in de laate drie jaren zeer bemoedigende uitomsten hebben gegeven, zoodat men tot zeer gunstige verwachtingen gerechtigd is.

De Minister geeft eenige cijfers over de toeneming van het handelsverkeer, van in- als uitvoer, die werkelijk merkwaardig genoeg zijn. Zoo zien wij, dat de toeneming van 1919 op 1921 van de in- en uitvoer bedraagt 8½ en 5 millioen op 19 en 13 millioen. De cijfers zijn nog merkwaardiger, wanneer men enkele jaren teruggaat, bijv. tot 1905, toen het uitvoercijfer slechts bedroeg f 3 700 000 en het uitvoercijfer 1 millioen, zoodat er dus een buitengewoon sterke toeneming is te bespeuren.

Verder wijst Zijn Excellentie er op, dat die toeneming feitelijk te danken is aan de werkzaamheden van de raffinaderij van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij en aan de ontginningen van phosphorzure kalk in Curaçao.

Wanneer ik thans overga tot een korte bespreking van de belastingpolitiek, is dat om uitdrukking te geven aan mijn vrees, dat men zich te veel zal blind staren op de directe bijdragen voor de Curaçaosche financiën, die men verwacht van de resultaten van die beide groote bedrijven, en dat men te veel zal voorbijzien, dat de groote voordeelen van dergelijke bedrijven indirect zijn, door de voordeelen voor de welvaart van de bevolking, en dat deze weer, in de cijfers van de inkomstenbelasting, tot uiting komen in de belastingopbrengst.

Een dergelijke richting komt tot uiting in de opmerkingen op bladzijde 2 van het Voorloopig Verslag, waar enkele leden de vraag hebben gesteld, of in deze kolonie de accijnzen en invoerrechten niet te zwaar drukken op het minder gegoede deel der bevolking, en in dit verband werd gevraagd, hoeveel door groote ondernemingen, in het bijzonder door de op Curaçao gevestigde petroleumonderneming, in de middelen wordt bijgedragen.

Wanneer men nu in die lijn van gedachten doorgaat en men beziet de cijfers, die door den Minister zijn gegeven op de blz. 2 en 3 der Memorie van Antwoord, van de bijdragen in de belastingen van die twee maatschappijen, dan zou men inderdaad zeggen, dat die bijdragen buitengewoon poover zijn, met uitzondering misschien van het uitvoerrecht op de mijnbouwproducten, dat ongeveer f 70.000 heeft opgebracht. Een klein bedrag, wanneer men daarbij denkt aan de cijfers, waarmede wij in Nederland gewoon zijn te werken, maar op een begrooting van ca. 1 millioen en wanneer men bedenkt, dat het maar één soort bijdrage is en dat die van één maatschappij komt, is dat wel een hoog cijfer.

Maar overigens zijn die cijfers klein. Maar men moet dan ook feitelijk naar andere cijfers zien, en wel naar de cijfers der inkomstenbelasting, niet zooals zij direct door die bedrijven worden opgebracht, want die cijfers zijn in de Memorie van Antwoord niet te vinden ten aanzien van de Petroleummaatschappij, om de eenvoudige reden, dat deze maatschappij die nog niet betaald heeft, en daaruit volgt weer, welk een juiste en gezonde belasting de inkomstenbelasting is. De Petroleummaatschappij heeft al tal van bijdragen in de Curaçaosche belasting betaald.

De Phosphaatmaatschappij heeft wel winst gemaakt en moet dus bijgedragen hebben in de inkomstenbelasting, maar dat cijfer is niet te vinden in de Memorie van Antwoord. Ik kan niet zeggen waarom; misschien kan de Minister daaromtrent een nadere inlichting geven.

Maar wanneer men nu naar de cijfers der inkomstenbelasting in Curaçao overgaat, dan ziet men op eens de geweldige beteekenis van deze twee bedrijven voor de Curaçaosche financiën.

De opbrengst van de inkomstenbelasting op Curaçao was in 1909 f 21 000, in 1913 f 24 000, in 1918 — ongeveer het tijdstip waarop deze maatschappijen begonnen te werken — f 61 000, in 1920 f 115 000, en zooals men weet is de raming van dit jaar f 255000. De Minister heeft aanleiding gehad om de raming maar even met f 80 000 te verhoogen, naar aanleiding van de gunstige verwachtingen die men meent te mogen koesteren.

In het tijdvak 1919—1920 is de belastingvoet verdubbeld, maar de opbrengst der belasting is tot 12-voudige gestegen, en dat is ook geen wonder. De bevolking ondervindt op 2 wijzen de voordeelen dezer twee groote maatschappijen. Ten eerste door de verdiensten, die het handelsverkeer, dat veroorzaakt wordt door het bestaan dier maatschappijen, oplevert, en ten tweede door de directe salarieering.

Hoewel de Petroleummaatschappij een geweldig kapitaal heeft gestoken in haar bedrijf en nog geen winst gemaakt heeft, schat men de salarissen op ca. ½ millioen.

Hoe komt het, dat deze twee maatschappijen deze groote bedrijven op die plaats hebben gesticht? De eerste oorzaak, ze is reeds door den vorigen spreker genoemd, is gelegen in de buitengewoon gunstige ligging van Curaçao, de tweede in de buitengewoon vrijgevige bepalingen, die in de Curaçaosche haven gelden ten opzichte van het havenverkeer. De haven is ongeveer geheel vrij. Er zijn geen formaliteiten, alleen bestaat er als heffing het loodsgeld, waarvan echter de Curaçaosche schepen zijn vrijgesteld.

Voorts is het invoerrecht op Curaçao ook buitengewoon laag. Het bedraagt voor de meeste artikelen maar 3 pct. Bovendien zijn voor zeer vele burgerartikelen, juist ten gerieve van den handel, nog uitzondering gemaakt, en zoo is o. a. ook een uitzondering gemaakt voor de ruwe olie.

In verband daarmede heb ik mij eenigszins verbaasd over de opmerking in het Voorloopig Verslag, die ik zooeven voorlas, dat de accijnzen en invoerrechten te zwaar op het minder gegoede deel van de bevolking zouden drukken. Want die invoerrechten zijn buitengewoon laag; het invoerrecht op suiker komt op één cent per pond uit, op maïs — het hoofdbestanddeel van de minder bedeelde bevolking — komt het invoer-

Petroleum, en wereldbelang.

III.

Tegenwoordig is het enorm belang n de petroleum voor de industrie oor niemand een geheim meer.

Alle landen zijn er op uit om er eregeld den grootst mogelijken voorad van op te slaan en vele laten veral nasporing doen om nieuwe ndplaatsen van petroleum te ontkken.

Vooral in de Vereenigde Staten van oord-Amerika wordt de behoefte aan troleum wel het sterkst gevoeld. p den eersten aanblik lijkt dat geheel verklaarbaar, vooral als men er alen op let, dat Amerika met 62 pCt. n de geheele wereldproductie van etroleum verre uitsteekt boven alle ndere landen te zamen. Doch eerst ij nadere beschouwingen zal men zien welke levensbelangen voor e industrie van Amerika met de troleumindustrie gemoeid zijn.

Daar is geen land ter wereld waar e automobiel-industrie tot zulk een weldige hoogte is opgevoerd als in merika. Dat is natuurlijk ook weer oor een groot deel te danken aan den rooten voorraad van gasoline en benine en de makkelijke en goedkoope wijze, waarop deze brandstof daar veral te verkrijgen is.

Het aantal motoren voor het dagelijksch verkeer en voor de industrie eemt zonder ophouden dagelijks op reusachtige wijze toe, zoodat Amerika alleen een veel grooter aantal motoren in bedrijf heeft dan alle andere landen te zamen.

Het is derhalve voor Amerika een levensbelang om ook in de toekomst van voldoende voorraad petroleum verzekerd te zijn.

Daar komt nog bij, dat Amerika ook voor zijn uitgebreide vloot van oorlogsschepen, die allen voor het gebruik van stookolie zijn ingericht, van deze brandstof afhankelijk is.

Hoe groot is nu tegenwoordig de productie en het verbruik van olie in Amerika?

Tot in den laatsten tijd heeft Amerika in het geheel, sedert de eerste petroleumbron aldaar in 1859 werd aangeboord, ruim 5000 millioen barrels olie geproduceerd, terwijl de productie over de geheele wereld tot den laatsten tijd tot 8000 millioen barrels bedroeg.

De Amerikaansche petroleumbronnen leveren tegenwoordig 62 pCt. van de jaarlijksche wereldproductie, maar de Vereenigde Staten alleen verbruiken jaarlijks 75 pCt. van de geheele wereldproductie. De jaarlijksche productie in Amerika bedraagt 470 millioen barrels.

Volgens een zorgvuldige berekening schatte men in 1920 de reserve aan petroleum over de geheele wereld nog op ruim 60,000 millioen barrels, waarvan aan de Vereenigde Staten en Alaska maar 7000 mill. b. toekomen, 5800 mill. aan Rusland, 5800 mill. aan Persië en Mesopotamië, 41.200 mill. aan Mexico en 3000 mill. aan Oost-Indië, enz.

Volgens de deskundigen zou de grootste reserve in het bezit zijn van de zuidelijk tropische gewesten.

Deze schatting dateert van het jaar 1920. Latere berekeningen van geleerde geologen geven voor de Ver. Staten een reserve van 9150 mill. barrels. Het jaarlijksch verbruik vertegenwoordigt ten naastenbij 5 pCt. van de reserve van het land.

Het is wel waarschijnlijk, dat er in de toekomst in de Ver. Staten nog wel nieuwe petroleumvelden zullen ontdekt worden. Doch wanneer dit *niet* het geval zou zijn en wanneer in dezelfde mate zooals tot nu toe het gebruik aan petroleum zou blijven toenemen, kan men verwachten dat binnen 20 jaar alle petroleumbronnen in Amerika zullen uitgeput zijn.

Dagelijks neemt de *invoer* van petroleum in de Ver. Staten toe.

In 1913 bedroeg de *invoer* 18 mill. barrels; 1918 reeds 38 mill. b., in 1920 steeg de invoer tot 106 mill. b. en in 1921 tot 124 mill. barrels. Daartegenover staat dat de uitvoer uit de Ver. Staten niet meer dan 9 milll. b. bedraagt.

De algemeene toestand wordt nog zeer nadeelig beïnvloed, voor zoover het de Ver. Staten betreft, door de aanzienlijke vermindering van de petroleumproductie in Mexico.

Daar men in Amerika er niet toe overgaat een grootere uitbreiding te geven aan de exploitatie van steenkolenmijnen en aan de electrificatie door middel van waterkrachten, is het gevaar voor de Ver. Staten werkelijk zeer groot, dat reeds in de naaste toekomst het tekort aan petroleum zich dringend zal doen gevoelen.

Daaruit kan men gerust besluiten dat de petroleumkwestie met den dag een steeds meer belangrijke rol zal gaan spelen in de relaties van Amerika met andere landen.

* * *

Het bovenstaande kan ons een beter inzicht en een nadere verklaring geven van de petroleumkoorts, die van de kantoren der petroleum-koningen en Maatschappijen is overgeslagen naar de kabinetten van ministers en diplomaten, naar de vergaderzalen van Regeering en volk.

De tegenwoordige beweging is veel ernstiger en van veel grooter consequentie dan de goudkoorts die in 1849 over Californië en in 1896 over Klondyke losbrak en duizenden gelukzoekers naar de goudvelden dreef, omdat de petroleum-oorlog, zij het dan schijnbaar binnen de grenzen der wetgeving gehouden, toch tot ernstige internationale verwikkelingen aanleiding geeft.

Vandaag geldt de leuze, dat de eerste en voornaamste factor van de staathuishoudkunde de petroleum is, wat dan beteekent, dat er uit petroleum zoowat alles voor de industrie te halen is, maar ook dat daarin alle moreele elementen voor oorlog en vrede, voor vriendschap en antogonisme tusschen rassen en naties ligt opgesloten. „Het is mogelijk," zegt een schrijver, „dat olie, op de woeste golven der zee uitgestort, deze tot bedaren brengt, maar in werkelijkheid zijn we dagelijks getuigen dat petroleum de golven der internationale diplomatie steeds heftiger in beroering brengt."

Sedert 1906 heeft de petroleumindustrie voor verlichting langzaam haar beteekenis verloren, en is een nieuwe industrie geworden, waarin alleen de explosiemotor overheerscht. Wij leven nu in de eeuw van de automobiel, van de vliegmachine, van den kruiser, die door petroleum worden voortbewogen. Dit alles, zegt de *Evening News* van Newark verklaart voldoende de hooggespannen rivaliteit tusschen de volken. „Niemand kan vandaag zeggen, waartoe de petroleum morgen nog zal voeren," zeide onlangs Mr. A. C. BEDFORD, de president van de *Standard Oil Company* te New-Yersey. „Geen mensch, geen groep van menschen kan anderen beletten om waar ter wereld ook naar petroleum te zoeken en evenmin om, als ze het eenmaal gevonden hebben, de productie ervan te drukken of hooger op te voeren."

„Niettegenstaande de ruime productie van petroleum in de Ver. Staten, zegt de *Oil and gas Journal* van Tulsa, Oklahoma, „is het toch zeer moeilijk voor de Noord-Amerikaansche olieproducenten zich voor de toekomst van voldoende voorraad ruw-olie te verzekeren, want de kwestie is reeds een moeilijk probleem geworden voor de internationale diplomatie."

recht op 1½ pct. uit.

De eenige accijns, die op de bevolking drukken kan, is de vleeschaccijns. Het is echter niet aan te nemen, dat deze zwaar zou drukken, om het bedrag. De bevolking telt 55 000 zielen; de geheele vleeschaccijns bedraagt f 10 000, dat is 20 cent per hoofd per jaar.

Men zou het ook nog anders kunnen berekenen.

Het hoofdbestanddeel van de voeding — wat het vleesch betreft — van de Curaçaosche bevolking is geitenvleesch. Dit vleesch is vrijgesteld van accijns buiten Willemstad. Men kan dus zeggen: die accijns treft hoofdzakelijk de inwoners van Willemstad, die ongeveer 15 000 zielen bevat. Deze menschen betalen dan 60 cent per hoofd per jaar in den vleeschaccijns. Men kan moeilijk zeggen, dat dit een buitengewoone last is voor het bestaan van de lagere bevolking. Ook de andere belastingen zijn buitengewoon laag.

De inkomstenbelasting begint boven het iukomen van den gemiddelden arbeider. Zoo is het ook met de huurwaardebelastng, die boven de huurwaarde valt van de doorsneearbeiderswoning.

Nu heeft men — de vorige spreker heeft het ook reeds aangestipt — een belastingherziening voorgenomen, en daarmede is men reeds bezig. Het is ten aanzien van deze herziening, dat ik mij ongerust maak, ongerust over de grondslagen, ongerust over de richting, waarin ze gaat en ongerust over de resultaten, die daarmede op den duur zou kunnen worden bereikt.

Waar de Minister zegt, dat men zal trachten in het algemeen een andere perceptiewijze tot stand te brengen, omdat de perceptie noodeloos ingewikkeld en te kostbaar is, kan ik mij ten zeerste met dat voornemen vereenigen.

Het komt mij voor, dat uit de de cijfers blijkt, dat de perceptiewijze van de Curaçaosche belasting inderdaad te kostbaar is. Wanneer op een inkomstenbudget van een millioen gulden f 146.000 wordt uitgegeven aan de belastingperceptie — d. i. dus meer dan 25 pct. —, lijkt mij dat percentage zeer hoog.

Ik zie echter een gevaar in de verhooging van de uitvoerrechten op het phosphaat, en een ander gevaar zie ik in de wijziging van de heffing van de loodsgelden. Ik geloof nl., dat men daarmede op denzelfden weg is als in Indië, dat men afwijkt van het gezonde principe om belasting van het inkomen of de winst te heffen en dat men zakelijke rechten heft, ongeacht de winst, die in het bedrijf gemaakt wordt. De phosphaatrechten zijn reeds verhoogd met 50 pct. Dat zal deze maatschappij ongeveer f 35 000 kosten.

Deze maatschappij is sterk vooruitgegaan. Ze is eigenlijk pas goed aan het werk kunnen komen na den oorlog. In die enkele jaren is de winning buitengewoon vooruitgegaan. De winning is reeds 60 à 70 000 ton geweest, terwijl de outillage thans voor een grooter bedrag dan 100 000 ton is ingericht. Die maatschappij heeft dus de beste vooruitzichten.

Nu zou niet door verhooging van de uitvoerrechten de werkkring van de maatschappij onmiddelijk gestaakt worden. Maar dat is de vraag niet.

Ik zou de quaestie in het kort aldus willen stellen. Elk uitvoerrecht, bijv. op phosphaat, maakt, dat eenige tonnen phosphaat niet gewonnen worden, die anders wel gewonnen zouden worden en die dan weder een aanleiding tot welvaart voor de Curaçaosche bevolking zouden geweest zijn. Maar ik meen, dat de zaak ernstiger staat ten opzichte van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij. Daarbij komen nog twee andere factoren in het spel. Die Curaçaosche Petroleum Maatschappij heeft, alvorens zich te Curaçao te vestigen, onderhandelingen gevoerd. Er waren nadeelen aan de haven van Curaçao verbonden; de vorige spreker heeft reeds enkele opgesomd; zoo is een groot nadeel het buitengewoon watergebrek van Curaçao. Op grond van d'e onderhandelingen heeft de maatschappij zekere voorrechten gekregen; geen buitengewoon groote voorrechten; zij had als ieder ander vrijdom van loodsgelden voor zoover zij Curaçaosche schepen zou gebruiken; voor de schepen, die ruwe olie zouden aanvoeren, zou zij half loodsgeld betalen; verder verkreeg zij vrijdom van invoerrechten voor haar gereedschappen, voor haar werktuigen en machinerieën en ook voor de materialen, die aangevoerd moesten worden om een geheele wijk te bouwen, welke zij noodig had voor arbeiders en employé's.

Dat was echter niets buitengewoons; zoo was telkens ook voor andere bedrijven gehandeld. Nu wil men dezen voordeelen plotseling intrekken; die gunstige bepalingen, wat betreft de loodsgelden, zijn reeds ingetrokken.

Nu meen ik, dat wij hier met nog twee andere factoren te doen hebben. In de eerste plaats mag de vraag gesteld worden of dergelijke intrekking van toegestane voordeelen na enkele jaren, nadat de maatschappij zich daar gevestigd heeft en hier nog geen winst gemaakt is, wel behoorlijk te achten is. Ik geloof, dat het resultaat van dergelijk intrekken van toegestane faciliteiten zal zijn, dat zeker wantrouwen zal ontstaan ten aanzien van dergelijke maatregelen, wanneer misschien andere maatschappijen zich aldaar zouden willen vestigen. En daarnaast is er nog een tweede factor, die zeer sterk spreekt voor de petroleummaatschappij. De phosphaat is op het eiland en komt er vroeg of laat uit, juist zooals in Oost-Indië de petroleum vroeg of laat uit den bodem zal komen: daaromtrent behoeft men zich betrekkelijk niet zoo ongerust te maken. Maar op Curaçao is geen petroleum; die wordt er aangevoerd om de buitengewoon gunstige omstandigheden, die Curaçao daarvoor biedt, maar wanneer de Curaçaosche Petroleum Maatschappij zich te eeniger tijd van Curaçao mocht terugtrekken, dan zou waarschijnlijk in afzienbaren tijd geen andere petroleummaatschappij zich meer op Curaçao vestigen.

Wanneer de financieele toestand van Curaçao werkelijk zoo ongunstig was, dan zou men zich deze herziening nog kunnen voorstellen, maar ten aanzien van dien toestand mag men het woord „ongunstig" niet meer gebruiken. In 1921 zijn de inkomsten 2 ton boven de raming geweest en in 1922 zullen ze waarschijnlijk met 4 ton de raming overtreffen. De phosphaatrechten alleen, die ongeveer f 70 000 per jaar opbrachten, hebben in het derde kwartaal van 1922 reeds f 25 000 opgebracht. Op het oogenblik zal de vrees voor nieuwe maatregelen waarschijnlijk invloed hebben op de opbrengst van het invoerrecht en het cijfer van dit middel geflatteerd worden, maar in elk geval zijn de inkomsten sterk aan het vooruitgaan. De Minister heeft dan ook zeer duidelijk zelf gedubieerd, en niet alleen de Minister, maar ook de Curaçaosche Regeering. Immers, hoe is het gegaan met die wijziging van de loodsgeldenheffing? De vorige spreker heeft er reeds op gewezen. De Gouverneur heeft een ontwerp aangeboden, de Koloniale Raad heeft bezwaar gemaakt; heeft zicht tegen de hoofdpunten verklaard. De Gouverneur is toen gezwicht voor het verzet en heeft de voorgestelde tarieven verlaagd. Bij de openbare behandeling hoorde men plotseling, dat er nader overleg had plaats gehad en werd er een nieuwe wijziging ingediend, waardoor alles weer werd hersteld zooals het oorspronkelijk was voorgesteld. De Minister van Koloniën gelastte de afkondiging te schorsen en nu heeft de Koloniale Raad, die eerst zooveel bezwaar had, zich ten slotte zeer onaangenaam getroffen betoond over de schorsing. Daarvoor is blijkbaar de Minister weer gezwicht en heeft toch laten afkondigen.

Mijnheer de Voorzitter! Ik veronderstel, dat er eenige vrees voor toekenning van enkele gewenschte posten hier in het spel is geweest, maar in ieder geval blijkt hieruit duidelijk, dat men in de kolonie zelf getwijfeld heeft of de nieuwe maatregelen wel gunstig zouden werken.

Nu heb ik een sterke vrees, dat men verder dezen weg zal opgaan en bijv. de ruwe olie belasten, en er is wel aanleiding voor een dergelijke vrees, omdat zulk een schitterend belastingobject blijkt; de in- en uitvoer daarvan immers nemen ongelooflijk sterk toe. De Curaçaosche heeft immers niet alleen een raffinaderij, maar ook reservoirs, waaruit zij de voorbijvarende stoomschepen van olie voorziet. De invoer is dan ook toegenomen van 23.000 ton in 1918 tot 143.000 ton in 1920, en de uitvoer van 6000 ton in 1918 tot 94.000 ton in 1920.

Mijnheer de Voorzitter! Ik geloof, dat wij een goed voorbeeld hebben van de niet-vooruitziendheid van een dergelijke politiek ten opzichte van de directe belasting der nijverheid in het geen gebeurd is met de raffinagebelasting, die te Curaçao geheven wordt. Toen men in Curaçao de raffinage ging opzetten, was de Regeering bevreesd voor verlies van de invoerrechten op petroleum. Zij zei: de ruwe olie is vrij, nu krijgen wij de invoerrechten op het binnenlandsch petroleumverbruik niet meer. En werd toen een afspraak gemaakt, dat de Curaçaosche een zekeren accijns zou betalen voor de op Curaçao te leveren petroleum. Deze gewichtige quaestie brengt nu jaarlijks f 5000 op, terwijl nu de inkomstenbelasting, dank zij het petroleumbedrijf en het phosphaatbedrijf, is gestegen van f 24.000 op f 255.000, een stijging dus van f 230.000, tegenover die onnoozele f 5000 raffinagebelasting.

Ik geloof, dat dit wijst op den weg, dien mij moeten gaan, en die, naar ik uit de uitingen van den Minister mag opmaken, ook zijn volledige sympathie heeft, namelijk, dat men zooveel mogelijk moet aanmoedigen en vrijlaten het vrije initiatief; ik meen dat de weg is, om de kolonie vooruit te brengen, maar ook, dat men de bedrijven die groote winsten maken, gerust mag laten bijdragen in de kosten van het bestuur van de kolonie, maar dan niet door zakelijke belastingen, die drukken ook wanneer het bedrijf geen winst maakt, doch alleen door zuivere winstbelastingen.

De heer **Boon**: Mijnheer de Voorzitter! Wanneer ik een enkel woord zal zeggen over de begrooting van Curaçao, dan behoeft niet gesproken te worden in den somberen toon, die voor Suriname gold, omdat de economische toestand van deze kolonie gunstig is en zij veel toekomst heeft. De laatste jaren zijn voor Curaçao factoren opgetreden, die den onmiddellijken toestand hebben verbeterd, en die bovendien de beste verwachtingen voor de naaste toekomst bieden. Dat blijkt reeds uit enkele cijfers omtrent de handelsbeweging en het scheepvaartverkeer, welke in de Memorie van Antwoord zijn opgenomen.

Doch kan omtrent Suriname slechts één roep uitgaan over de voortreffelijke wijze, waarop de Gouverneur van Heemstra de zaken leidt, datzelfde kan helaas niet van Curaçao gezegd worden. Curaçao schijnt den laatsten tijd te worden bestuurd in een richting, die er eerder op berekend schijnt den natuurlijken vooruitgang te belemmeren dan te bevorderen.

Wij hebben gezien, dat het Koloniaal Gouvernement, na jarenlang duizenden en duizenden te hebben steed aan allerlei, dikwijls gewaagde proefnemingen op landbouwgebied, nu plotseling zich aan zoo goed als alle werkzaamheid — ten minste voor zoover de benedenwindsche eilanden betreft — onttrekt.

En dat juist; nu na jarenlang stelselloos geliefhebber, eindelijk de helaas ontijdig afgetreden Gouverneur Helfrich een behoorlijk plan had opgezet, dat niets fantastisch inhield, men rekening hield met wat practisch uitvoerbaar was gebleken.

Feit is, dat landbouw en veeteelt, waarvan een groot deel der bevolking moet leven, zoo niet van Curaçao, dan toch van Aruba en Bonaire zich voortaan niet meer in eenigen steun van Gouvernementswege mag verheugen en zich tevreden moet stellen met de hooge belangstelling der Regeering.

Er is nog een ander punt, dat ik bij Curaçao zou hebben willen behandelen, maar waarover ik kan zwijgen, omdat het reeds door mej. van Dorp is aangevoerd. Ik zal over het belastingstelsel dus niet spreken en alleen iets zeggen over de loodsgelden.

De Regeering schrijft te recht in haar Memorie van Antwoord, dat de verblijdende vooruitgang in den economischen toestand der kolonie vooral is toe te schrijven aan de werkzaamheden der Curaçaosche Petroleum Maatschappij. Een dergelijk grootbedrijf, met haar staf van personeel, employé's en arbeiders, kan niet anders dan een enormen invloed teu goede uitoefenen op den economischen toestand vn een eiland van nog geen 36 000 zielen. Waarbij nog komt, dat, wanneer die maatschappij winsten gaat afwerpen, haar invloed zich ook in de middelen zal doen gevoelen.

Wat doet nu het koloniaal bestuur ten opzichte van deze onderneming? Het ziet dadelijk met kleine middelen het bedrijf te belasten.

Bij de recente wijziging der loodsverordening zijn toch niet alleen de tarieven verhoogd, maar is ook de gunstige bepaling, die daarin voorkwam, waardoor de schepen der onderneming niet verplicht waren zich van een loods te bedienen en dus ook geen loodsgeld behoefden te betalen, ingetrokken. Dit komt de onderneming op een halve ton per jaar te staan.

In de eerste plaats is het onbehoorlijk om een onderneming, die, vertrouwende op toegezegde en in de koloniale verordening vastgelegde faciliteiten, zich in de kolonie vestigt, zulk een behandeling aan te doen. Maar het getuigt ook van gering economisch inzicht om de ondernemingen niet te belasten naar behaalde winsten, maar met heffingen, die onafhankelijk daarvan worden geheven.

Ik onderschrijf niet wat de vorige spreekster in uitzicht heeft gesteld, dat de maatschappij zich wellicht binnenkort zou terugtrekken, maar ik wijs er op, dat het een zeer onereuze wijze van handelen is, omdat de maatschappij er op mocht rekenen, dat de loodsgelden niet van haar zouden worden geheven.

Nu een enkel woord over de ongeregeldheden te Curaçao. Het antwoord, dat hoofdzakelijk berust op een relaas van den Gouverneur, geeft den indruk, dat de Gouverneur werkelijk verrast is door de ongeregeldheden op 17 Juli. Maar hij had niet verrast mogen worden. De Gouverneur had van een lid van den Volksbond een waarschuwing ontvangen — dat staat vast — dat er iets broeide onder de bevolking. Vaststaat bovendien, dat 17 Juli — lang vóór de gewelddaden — een groote menigte om het raadhuis was met geenszins vredelievende bedoelingen.

Getuigt het van inzicht, dat men zich toen nog liet overrompelen?

Nu zegt de procureur-generaal, dat het niet tot geweld gekomen zou zijn, indien niet door een onbekend gebleven veel sterke drank was rondgedeeld aan de bevolking. Maar hoe is het mogelijk, dat dit op klaarlichten dag te Willemstad kon gebeuren, zonder dat de politie er iets van bemerkte?

Wie heeft hierin de hand gehad? Volgens de publieke opine is dit niemand anders geweest dan de later uitgezette redacteur van het blaadje *La Mañana*. Als men nu weet, dat dit blaadje gedrukt werd op de drukkerij van den R.-K missie, dat een lid van die missie geestelijk adviseur van den R. K. Volksbond is en dat de Gouverneur beschermheer van dien bond is, dan vraagt men zich af, of het niet zeer ongewenscht is, dat de Gouverneur zijn bescherming daaraan blijft geven. De Volksbond was pleitbezorger van de stakers en gaf eerst op het uiterste moment de zaak in handen van den op het laatste oogenblik opgerichten Bond van Bootwerkers, in wel stuur weer leden van den bond zitting namen.

De maatschappijen hebben d de bemiddeling van den G neur afgewezen. Vreemd doe dat de Minister de processen- van het justitieel onderzoek n overleggen, omdat die hem do Gouverneur niet zijn toegezon Kamer moet zich vergenoege courantenberichten en nog w allerminst betrouwbare, uit de *di Curaçao*. De Minister zeg was maar een opstootje. M was meer geluk dan wijsheid.

Zeer toevallig waren de mil aanwezig, maar wanneer de s een anderen dag hadden ge was misschien het garnizoen o uren afstand geweest en ware andere dingen gebeurd. In de gen van de Europeanen heer ook ernstige onrust over deze van zaken, en ik hoop, dat Minister niet zal nalaten den verneur op het precaire van de stand te wijzen.

Wat de opheffing van het zoen betreft, zegt de Ministe verschillende Gouverneurs daa hebben geadviseerd, maar de Helfrich, een der meest eene Gouverneurs, dacht er anders o wilde reorganisatie. Het garniz nu ongeveer 150 man, een dat tegenover een buitenland vijand niets beteekent. De off worden gerecruteerd uit het landsch-Indische leger en assi ren zich niet met de overige king, maar trekken zich op he terug, zoodat er een groot nisme heerscht tusschen die ren en de notabelen der inhee bevolking. En het optreden v politie moet belachelijk zijn ge Ik heb gehoord van een officier de *Zeeland*, die toen juist bij lemstad lag, dat enkele politi ten hun revolvers afschoten van een muur, zonder te zien waa schoten.

Die menschen vonden schiet heel aardig, maar voor terugs waren zij bang. Dat is heel v dig, wordt gezegd, maar dat is politiemannen toch niet bepa juiste opvatting.

Het is natuurlijk allerminst m doeling, dat er geen politie e troepen zouden zijn, maar he vast, dat beide, zooals zij tha waardeloos zijn. Daarom dri aan op een goede politiemacht goed onderlegd Europeesch zooals Engeland in tal van nederzettingen heeft. Dat gee eindig veel betere waarborge litairen kunnen alleen repressi grijpen; zijn dikwijls ver weg oefenen. Dit garnizoen moet w opgeheven; men moet een p macht krijgen, waarop men ka trouwen, want het is gee onmogelijk, dat dergelijke ops zich herhalen.

Mijnheer de Voorzitter! Voo maal wil ik het hierbij laten e trouwen, dat bij de hoopvolle komst, die Curaçao te gemo gaan, de Regeering zal inzie niet in de eerste plaats het o sterking der middelen aankomt vooral op het steunen en ont len der hulpbronnen en op h waren van orde en rust, op h ven van economische en re kerheid. *(Wordt vervolgd*

Berichten uit de Kolo

Reis van Gouverneur Brant

Volgens berichten in de V laansche bladen werd Gouv BRANTJES ook bij aankomst te pano aan boord van de *Macor* de autoriteiten dier plaats verwe en later aan wal op het clubg gehuldigd. Volgens een telegra ontvangen is Z. Exc. reeds be op St. Martin aangekomen.

Koloniaal Verslag.

Het nieuwe *Koloniaal Versla* 1912, loopend over het jaar 19 verschenen.

Van Holland uit werd het aan de Redactie toegezonden. Ter gelegener tijd zullen wij er het een en ander uit aanhalen.

Drenkeling.

Maandag morgen werd in het St. Elizabeth's Gasthuis het lijk binnengebracht van een man naar schatting van 40 jaar.

Het lijk werd gevonden in het Schottegat achter *Altena* en had vermoedelijk reeds meer dan 24 uur in het water gelegen. De identiteit van het lijk koh nog niet worden vastgesteld. Bewijzen, dat hier een misdaad in het spel was, werden niet op het lijk gevonden.

S.S. Annapolis.

Het Amerikaansche opleidingsschip van de koopvaardijvloot is in plaats Woensdag, zooals eerst het plan bestond, reeds Zondag vertrokken.

De voetbalwedstijd door een elftal van de *Annapolis* tegen *Sparta* Vrijdagmiddag op *Mundo Nobo* gespeeld, werd door *Sparta* schitterend gewonnen met 6 - 0.

Koloniaal Weekblad.

In *Het Koloniaal Weekblad* begint met het nummer van 15 Februari een zeer onderhoudend geschreven reisbeschrijving „Van Curaçao naar Trinidad," door een dame, die met haar echtgenoot op Zondag 4 September 1921 aan boord van de *Nickerie* van hier vertrok.

De Curaçaosche Petrol. Mij.

De aanvoer van ruwe olie bedroeg:

in 1918	21.000 ton
in 1919	14.000 ton
in 1920	145.000 ton
in 1921	173.000 ton

De brug-Mundo Nobo.

Een rectificatie ontvingen wij van bevriende zijde over ons verslag over de brug op Mundo Nobo in het laatste nummer van den *Amigoe*. Op het slot daarvan zeiden wij, dat hiermede de brug voor het verkeer is open gesteld. Dit is nu *niet* juist; wel wordt het verkeer erover oogluikend toegelaten, doch zoolang de brug niet geheel klaar is, *kan* het terwille van het werk noodig zijn het verkeer te stremmen of geheel stop te zetten. Daarom gaat men nog niet tot opening over, zoolang de werkzaamheden duren en daarom zijn er ook nog geen voorschriften gegeven met het oog op de veiligheid op dagen van schietoefeningen. Deze komen eerst als de brug openbare verkeersweg is geworden, zoodat wie nu — dus eigenlijk clandestien — over de brug het Rif betreedt, dit geheel op eigen risico doet. Het komt dus wel gewenscht voor, dat wij daarop de aandacht vestigen.

Garnizoen.

Met de *Venezuela* zijn deze week naar Nederland vertrokken: de sergeant-majoor-geweermaker Bekker, vergezeld van zijne echtgenoote, en de soldaten van Heesch, van Helden, Michels, Teesink, Termeer, Vandalon en Vlijm. Genoemde militairen worden niet door andere vervangen.

Stremming van Verkeer.

Een stroom van klachten heeft ons bereikt naar aanleiding van de stremming van het verkeer over de brug over de haven. Deze twee belangen: de vrije doorvaart der schepen door de haven en het onbelemmerde verkeer van auto's, karren en voetgangers over de brug zullen wel altijd min of meer met elkander in botsing komen. De scheepvaart verlangt de brug *open* en het verkeer te land eischt de brug *gesloten*.

Toen den 8n. Mei 1888 de Pontonbrug over de haven geopend werd, was dat zóó 'n mooie uitvinding, dat ze als een weldaad begroet werd. Toen waren er hier nog zeer weinig rijtuigen. En auto's moesten nog uitgevonden worden. Ook 't dagelijksch verkeer van voetgangers was niet te vergelijken bij het tegenwoordig stedelijk verkeer. Wat toen als een weldaad werd beschouwd, is nu een belemmering geworden en beantwoordt in geenen deele meer aan de billijke eischen van het heden en nog minder van de toekomst.

Nog erger is de toestand, omdat het mechanisme der brug of wel teekenen van ouderdom vertoont, of slecht bediend wordt. Men zou een heele courant kunnen vullen met 't opzamelen van den stroom van alle klachten, die in de laatste jaren over die brug is neergeklaterd.

De algemeene grief is, dat de brug *zonder noodzaak* veel *te lang achter een* geopend blijft.

Wanneer het machinewerk degelijk in orde was, zou het zeer goed kunnen gevonden worden, dat de brug zoodra een boot was uitgevaren, weer even gesloten werd om vrije baan te geven aan de menigte auto's en voetgangers, die aan beide zijden staan opgehoopt. Daar is nu geen sprake van.

Donderdag namiddag is het weer meer dan erg geweest.

Ongeveer van 5 tot 8 uur is de brug open geweest. Wel werden er pogingen aangewend, om zoodra een boot de haven uit was, de brug te sluiten, doch zoovér kwam het niet, omdat blijkbaar de machine weigerde.

En zoo kon de tallooze menigte ongeduldigen achtereenvolgens de *Venezuela*, een paar schoeners, de *Taza*, de *Puerto Rico* en nog een driemastschoener zien uitvaren. Tegen half 7 uur zou dan eindelijk de brug dicht gaan, toen kwam er weer een defect. Onderwijl stoomde de *Stuijvesant* de haven uit. Maar ook daarna weigerde de brug hardnekkig te *sluiten*.

Tegen 8 uur kwam de loodsboot aan het gesukkel een eind maken en hielp de brug dicht maken.

— Nu is er al voor een paar jaar geleden een maatregel genomen, dat bij open brug van wege den Concessionaris een pontje met een vlag beschikbaar zal zijn om de voetgangers over te varen. Doch in al dien tijd waren er geen pontjes te zien, tenzij een enkele, die zoo overvol belast werden door menschen uit de gewone volksklasse dat ze werkelijk gevaar liepen te zinken. Best begrijpelijk dat de meesten huiverig waren het veege lijf aan zoo 'n schuitje toe te vertrouwen. Er waren ook particuliere motorbootjes, die 25 cent per persoon durfden vragen, om even over te varen.

Voor de meesten, die daar uren lang hebben staan wachten, was het etenstijd. Wij weten, dat verschillende vreemdelingen, die aan de Pundazijde stonden, hun diner of souper in het *Hotel Americano* er bij verspeeld hebben. Sommigen vroegen vol ergernis of hier geen Gouvernement was, dat de zaken wat beter kon regelen.

We hopen nu maar, dat wij niet op verbetering behoeven te wachten, tot er een nieuw systeem van brug of middel tot passage wordt uitgevonden. De brugconcessie keert. voor zoover wij weten, wel geen schitterend dividend uit, maar daar behoeft het Curaçaosche publiek toch niet de dupe van te worden.

Bij de opening van de brug in 1888 werd concessie verleend tot 31 Mei 1930. Als die concessie dus niet verlengd is, mag men nu wel vast beginnen zich te bezinnen en andere voorwaarden te eischen, die voor het moderne verkeer over onze haven beter berekend zijn.

De Tennis-wedstrijden.

De Tennis-wedstrijden, deze week gehouden op het sportterrein van de C. S. C. op Scharloo om het kampioenschap tusschen de Curaçaosche Club en de spelers van de *Club Paraiso* van Carácas, zijn de eerste vier dagen met een geweldig overwicht gewonnen door de *Club Paraiso*. De Curaçaosche spelers hebben roemloos verloren. Alleen Donderdag den laatsten dag, keerden de kansen geheel ten gunste van Curaçao. Doch deze winst kon op het eindresultaat van geen invloed meer zijn. De wisselbeker *Henriquez-Carácas-Curaçao* gaat dus naar Carácas en de Curaçaoënaars kunnen het volgend jaar naar Carácas gaan, om te trachten hem terug te winnen.

— De beker-Dr. Möller voor den Korfbal-wedstrijd is gewonnen door de Club *Las Azules*.

Twee Indische specialiteiten in de Tweede Kamer.

Mr. Thomas geeft in de *Java-Bode* van 26 Dec. een waardeerend oordeel over de beide Indische specialiteiten in de Tweede Kamer: MR. J. GERRITZEN (V. B.) en IR. L. J. W. FEBER (R. K.), naar aanleiding van hun naar Indië geseinde maidenspeech. Hij schrijft:

„Wel verschillend is het standpunt dat beide volksvertegenwoordigers innemen.

MR. GERRITZEN is en blijft de financier. Alle staatkundige wijsheid begint bij wijs financieel beleid en eerst dan kan het finantieel beleid wijs worden genoemd, wanneer het de staatsuitgave weet te houden, desnoods te dringen, binnen de normale perken der economische draagkracht van het volk. Dit is zijn staatkundig *Credo* en daarnaar beoordeelt hij elken te maatregel, die financieele gevolgen kan hebben.

Door zijn grondige kennis van Indië, zijn rijpen en rijke ervaring, welke hem in staat stelt de finantieele kracht van Indië in het algemeen en van de in Indië bestaande bevolkingsgroepen in het bijzonder met groote nauwkeurigheid te bepalen, heeft dé Indische begrooting voor hem een beteekenis als voor weinig andere Kamerleden. Strenglogische denker, op wien het optimisme niet het minste vat heeft, plaatst hij zich bij de beoordeeling van de mogelijke financieele gevolgen van economische maatregelen op den bodem der realiteit. *Se poser sur des choses qui existent* is de grondformule van zijn denktrant.

Een tikje pessimisme is hem niet vreemd. Wanneer hij bij de algemeene beschouwingen over de Indische begrooting zegt: „Het vooruitzicht voor 1924 geeft ook een vermeerdering van den reeds zoo grooten schuldenlast; rente en aflossing zullen eerlang 115 millioen 's jaars eischen of de helft der zuivere uitgaven", dan blijft hij zijn beschouwingswijze getrouw: hij verwaarloost de mogelijkheid, ja zelfs de waarschijnlijkheid van het meevallen der eindresultaten door vermindering van de uitgaven en vermeerdering van de inkomsten.

Het *Kamerlid Gerritsen* zal zich zelden anders vertoonen dan als den *financier Gerritzen*. De eigenlijke politiek zal hij heel filosofisch over zijn kant laten gaan om met Argus-oogen te blijven waken voor een consequente toepassing van een gezond financieel beleid.

IR. FEBER is in menig opzicht een tegenvoeter van Mr. Gerritzen. Ir. Feber verklaart, zonder voorbehoud het ethisch standpunt in te nemen, en uit hetgeen hij verder zegt, straalt zulk een liberalisme door, dat ik niet aarzel hem onder onze vrijzinnigste Kamerleden te rangschikken.

Trouwens, toen de heer Feber nu ongeveer een jaar geleden hier te Batavia een politieke rede hield — als ik mij niet vergis als voorzitter van den Kath. Soc. Bond — heeft hij zulk een breed staatkundig standpunt ingenomen en zulke liberale staatkundige beginselen beleden, dat ik mij terstond gedrongen gevoelde hem daarvoor openlijk hulde te brengen en te verklaren, dat ik zijn intrede in onze Volksvertegenwoordiging van ganscher harte zou toejuichen.

„Bij het dilemma: Indisch of Nederlandsch belang, kiest spreker het eerste", meldt het Aneta-telegram. Deze stellige verklaring, van Ir. Feber bevreemdt mij geenszins. Iemand, vervuld met zulke liberale denkbeelden als hij, zal nooit gedoogen, dat het koloniaal belang aan het moederlandsche ondergeschikt wordt gemaakt.

En zoo heeft Indië dan in de Tweede Kamer twee specialiteiten gekregen, die, hoewel min of meer tegenvoeters van elkaar, niettemin door eendrachtigen, opbouwenden arbeid veel tot Indië's heil kunnen tot stand brengen. *Mr. Gerritzen*, de practicus, die den bodem der realiteit nooit verlaat, en naast hem *Ir. Feber*, de idealist, die aan gezonde, verstandige, tot hooger zedelijk peil opvoerende ethiek recht zal laten wedervaren! De practicus, wien de idealist den weg naar hoogerop wijst, en de idealist, die door den practicus voor de diepe afgronden van teleurstelling en ontgoocheling gewaarschuwd wordt. Gelukkiger samenwerking is nauwelijks denkbaar!

Ik hoop en vertrouw, dat beide eminente mannen aan Nederland's politiek firmament zullen schitteren als Indië's Dioskuren, als Indië's Castor en Pollux, die het Indische schip van Staat tot veilige leidstarren zijn.

Radio-Verbinding van Holland met Oost- en West-Indië.

Een bericht uit Nederl. Oost-Indië meldt, dat op 1 Maart de radio-verbinding tusschen Oost-Indië en Nederland voor het publiek is opengesteld. De verbinding met Holland zal zonder onderbreking worden onderhouden, terwijl het seinen uit Nederland dagelijksch gedurende 6 á 7 uur zal geschieden.

Omtrent dit bericht vernam het *Haagsche Aneta-kantoor* bij informatie aan het hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie in Nederland, dat het advies van de Regeering betreffende de openstelling van den radio-dienst voor het publiek nog niet is vastgesteld en dat de regeering omtrent een eventueelen datum van aanvang van dien dienst nog geen beslissing heeft kunnen nemen. Wel kon worden medegedeeld, dat de *resultaten van het proefseinen in hooge mate bevredigend zijn*.

Wij hopen nu spoedig te vernemen, dat ook onze kolonie weldra de voordeelen dezer verbinding zal kunnen genieten.

Officieele berichten.

(van de voorige week)

De infanterist G. J. Schouten is op zijn verzoek eervol ontheven van zijn verdere werkzaamstelling bij de politie.

Aan den onderwijzer 3e klasse aan de Hendrikschool A. R. Beaujon is tot herstel van gezondheid 16 dagen verlof verleend.

Mej. R. Abad is tijdelijk werkzaam gesteld aan de Hendrikschool.

Aan den onderwijzer 2de klasse, hoofd der openbare school op Aruba, J. G. Veeris, is op grond van tien jaren onafgebroken dienst, een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den Koloniaal Ontvanger F. K. Thielen is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend, onder dankbetuiging voor de in zijne betrekking bewezen diensten.

Aan den onderwijzer 2de klasse aan de Hendrikschool C. P. Amelunxen is op grond van tien jaren onafgebroken dienst een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan den gouvernements-geneeskundige belast met den haven-en quarantainedienst M. Gerstl is een week verlof naar Maracaibo verleend.

Aan den bode ter Gouvernements-Secretarie enz. P. J. W. de Vos is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

M. M. Winklaar is tijdelijk belast met de functien van bode ter Gouvernements-Secretarie enz.

Aan den Advocaat-generaal E. S. C. de Veer Abrahamsz is tot herstel van gezondheid een jaar verlof naar Nederland verleend.

(van deze week)

Aan den Advocaat-geneeraal alhier E. S. C. de Veer Abrahamsz Is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

Aan den Seiner bij de D. T. alhier H, B. Clara is tot herstel van gezondheid veertien dagen verleend.

Aan den heer en Mevrouw J. M. L. Maduro is op verzoek eervol ontslag verleend als leden van de bioscoopcommissie onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, en als zoodanig zijn benoemd Mej. R. Cohen Henriquez en de Heer H. J. Cohen Henriquez.

Aan den onderwijzer op St. Martin, W. F. A. Labega is tot herstel van gezondheid drie weken verlofsverlenging verleend.

Aan den heer B. P. P. Schrils is op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, eervol ontslag verleend als secretaris van den Raad van Beroep voor de Grond- en Gebruiksbelasting, en als zoodanig is benoemd de heer H. B. C. Schotborgh.

Aan den gouvernements-geneeskundige in het 2de district alhier G. R. Hopkins is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend; en de gouvernements-geneeskundige W. H. Winkel is tijdelijk met de armenpraktijk in het 2de district belast.

Aan den agent politie 2e klasse L. E. de Haak is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend.

MUZIEKUITVOERING.

Programma.

1. Gruss in der Ferne. Marsch — A. Doring.
2. Jolly Fellows Ouverture — F. von Suppé.
3. Dream on the Ocean Waltz — J. Gung'l.
4. Fantaisie sur „Elixir de Amor" — G. Donizetti.
5. Cavalleria Rusticana. Intermezzo — P. Mascagni.
6. Fantaisie sur „Le Freischütz" — P. Weber.
7. Bella Ilusion Danza. J. Campos.
8. Chupabèbe One-Step J. Boskaljon.

Zondagavond om 7,30 uur Brionplein.

Voetbal.

Volharding II — Bismarck. 1—0
Jong-Holland I — Sparta I. 1—1

Ontwerp-Begrooting voor 1924.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

(Vervolg en slot, — verkort.)

Artikel 111*a*.

Vergoeding voor verpleging van onvermogenden, enz. (Bonaire). De Apostolisch-Vicaris heeft zich tot het Bestuur der kolonie gewend met het verzoek om, in verband met het zeer klein aantal gouvernements-patiënten, dat in het ziekenhuis op Bonaire wordt opgenomen en met het feit, dat er daarin zoo goed als geen betalende zieken worden verpleegd, aan genoemd ziekenhuis, als maximum-vergoeding voor verpleging van onvermogenden, eene tegemoetkoming toe te staan van f 2 000 per jaar, d. i. 2000 mandagen à f 1 per mandag, en voor elken mandag boven gemeld aantal f 0,80.

Aangezien de aanwezigheid van een goed ziekenhuis op Bonaire gewenscht is, niet alleen in het belang van de weinige gouvernements-patiënten, die daarin worden opgenomen, maar ook in geval er zich daar epidemiën mochten voordoen, acht ondergeteekende het redelijk, dat het Gouvernement eenige garantie biedt aan de bestaansvoorwaarden van dat ziekenhuis.

Op grond van het vorenstaande is voor het jaar 1923 aan den Apostolisch Vicaris ten behoeve van het ziekenhuis op Bonaire toegekend eene bijdrage van f 1 825 (1825 mandagen à f 1) voor verpleging en verzorging van behoeftige zieken in genoemd ziekenhuis, met bepaling, dat voor elken mandag boven het genoemd aantal van 1825, dat gesteld is voor 5 zieken gedurende 365 dagen, eene vergoeding van f 0,80 cent zal worden gegeven.

Voor 1924, zijnde een schrikkeljaar, is een bedrag van f 1 830 aangevraagd.

In verband met deze nieuwe regeling is voor Bonaire bij artikel 112 geen krediet aangevraagd als tijdelijke verhooging van den post „vergoeding voor verpleging van onvermogenden, enz".

Artikel 121.

a. *Gewoon onderhoud van straten en wegen.* Het krediet voor onderhoud van wegen in de buitendistricten op Curaçao ad f 10 000 is geheel onvoldoende. De wegen hebben veel meer te lijden dan vroeger, zoodat een verhooging van dit krediet met f 2 500 noodzakelijk is.

c. *Oliebesproeiing van de straten.* Ter afdoende bestrijding van de stofplaag in het stadsdistrict van Willemstad werd bij de ontwerp begrooting voor 1923 een krediet van f 8 000 aangevraagd tot besproeiing van de wegen met asphalthoudende olie. Uit bezuinigingsoverwegingen werd dit krediet van de begrooting afgevoerd.

Aangezien het uit een hygienisch oogpunt zeer wenschelijk is, dat de stofplaag zoo spoedig mogelijk wordt bedwongen, meent ondergeteekende, ofschoon de noodzakelijkheid tot bezuiniging nog steeds bestaat, opnieuw een krediet te moeten aanvragen om in 1924 met de oliebesproeiing der straten een aanvang te kunnen maken. Een bedrag van f 4 000 wordt hiervoor voldoende geacht.

Artikel 122*a*.

a. *Buitengewone herstelling van het tolkantoor.* Voor den bouw van een nieuw tolkantoor was op de begrootingen voor 1920 en 1921 onderscheidenlijk f 50 000 en f 40 000 of in totaal f 90 000 toegestaan. In verband met de geboden bezuiniging werd dit werk echter niet uitgevoerd.

De sinds lang noodzakelijk gebleken herstellingen aan het oude tolkantoor werden, in verband met het voornemen om een nieuw kantoor te bouwen, niet uitgevoerd, met het resultaat, dat de huidige toestand onhoudbaar is.

Waar bezuiniging nog steeds moet worden betracht, verdient het, naar het oordeel van ondergeteekende, aanbeveling om van den bouw van een nieuw tolkantoor voorloopig af te zien en het oude gebouw grondig op te knappen, met aanbrenging van eenige veranderingen, waardoor het beter aan zijn doel zal beantwoorden. De kosten van die herstellingen en veranderingen worden geschat op f 8000. In den loop van 1923 zullen de allernoodzakelijkste herstellingen, die geen uitstel gedoogen, geschieden, zoodat voor 1924 een bedrag van f 4 000 voldoende wordt geacht.

b. *Buitengewone herstelling van het postkantoor, zoomede het bijbouwen van een vertrek voor het opslaan en sorteeren van postpakketten.* Waar in verband met de versobering de bouw van een nieuw postkantoor in de eerste jaren niet zal kunnen plaats vinden, is het noodzakelijk, dat het oude kantoor een grondige herstelling ondergaat. Bovendien zal, in verband met de uitbreiding van den postdienst, vooral van den postpakkettendienst, bij het oude kantoor een lokaal moeten worden gebouwd voor het opslaan en sorteeren van de postpakketten. De kosten voor deze voorzieningen worden geraamd op f 4 000.

c. *Buitengewone herstelling aan de straten in het stadsdistrict.* De straten in het stadsdistrict verkeeren in slechten staat en deze toestand kan, bij de toenemende beteekenis van Curaçao als havenplaats, niet bestendigd worden.

Op de ontwerp-begrooting voor 1923 was in geheel f 38 000 uitgetrokken voor verbetering van de straten, waarvan f 8 000 voor vernieuwing van de verharding van de Heerenstraat en f 30 000 voor die van de Breedestraat (Stad en Overzijde). Uit bezuinigingsoverwegingen werd echter dit laatste krediet teruggebracht op f 7 000, met welk bedrag slechts de Breedestraat (Stad) verbeterd kan worden. Het wordt dringend noodig geoordeeld met de verbetering van de stadsstraten, speciaal in de omgeving van de haven, door te gaan. Verbetering behoeven, behalve de Breedestraat (Overzijde), o. m. de Handelskade, de de Ruyterkade, de Prinsenstraat en de Klipstraat.

d. *Buitengewoon herstelling van de wegen in de buitendistricten.* Door het toenemend gebruik van de autotrucks op Curaçao, waarmede de producten van de plantages naar Willemstad worden vervoerd, worden aan de buitenwegen hoogere eischen gesteld dan voorheen, toen die wegen slechts door lichtere voertuigen werden bereden.

Op tal van wegvakken, in het bijzonder op die plaatsen waar de wegen laag zijn en de ondergrond kleiachtig is, wordt thans in den regentijd het verkeer vrijwel onmogelijk, tengevolge van de diepe sporen en gaten, die de autotrucks in den weg maken. Leek het dat de autotruck de opkomst zou beteekenen voor verschillende plantatages, de slechte toestand der wegen doen dat voordeel te niet gaan.

Het telkenmale na den regentijd oplappen en egaliseeren van de slechte plaatsen kost meer, dan het in eens goed in orde brengen, vandaar wordt thans een buitengewoon krediet aangevraagd om de slechtste plaatsen op de wegen afdoende te herstellen.

Op de ontwerp-begrooting voor 1923 is reeds een bedrag van f 12 000 uitgetrokken voor het herstellen van den weg van het Militaire Hospitaal naar Siberie.

Gegeven de toestand, waarin deze weg door de vele regens van het afgeloopen jaar geraakt is, laat het zich aanzien, dat dit bedrag niet voldoende zal zijn voor de noodzakelijke herstellingen daaraan.

Andere wegen, die ook herstelling vereischen zijn: de weg om het Schottegat, de weg naar Santa Rosa en de weg Krakeel-St. Kruis.

Artikel 123.

a. *Het aanbrengen van een nieuwen motor in de motorboot van den Gouverneur.* De petroleummotor in de motorboot van den gouverneur voldoet niet en weigert op de meest ongeschikte oogenblikken dienst bij het achteruitslaan. Hij heeft het bezwaar vrijwel de geheele ruimte van de boot in te nemen, terwijl hij de geheele boot vuilmaakt. Hierdoor wordt dit vaartuig ongeschikt voor zijn bestemming. Het wordt derhalve wenschelijk geacht den bestaanden motor te vervangen door een benzinemotor. De oude motor — een Kromhoutmotor — kan dienen ter vervanging van den reservemotor bij de draadlooze telegrafie, die niet betrouwbaar is.

b. *Het aanbrengen van een nieuw kustlicht te Willemstad.* Het tegenwoordige kustlicht bij de haven, staande op het Waterfort, waarvan de lichtsterkte zwakker is dan die van de straatlichten te Willemstad, geeft de zeevarenden onvoldoende aanwijzing. Het wordt noodig geoordeeld hierin verbetering te brengen door het aanbrengen van een naar zee uitstralend electrisch licht in een der masten van den post voor draadlooze telegrafie.

e. *Bouw van twee openbare privaten.* Zoowel bij de begrooting van 1919 als bij de begrooting voor 1920 waren kredieten toegestaan voor bouw van openbare privaten. Deze kredieten bleven zoo goed als ongebruikt omdat tot bedoelden bouw niet werd overgegaan. Het faecaliën-vraagstuk op Curaçao eischt echter dringend oplossing, omdat de volksgezondheid hiermede in nauw verband staat.

Daarom wordt voorgesteld voor 1924 een krediet van f 4000,— beschikbaar te stellen voor den bouw van twee openbare privaten en wel een nabij de openbare slachtplaats én een op het Rif. Deze privatten zullen zoodanig worden gebouwd, dat de kans voor bevuiling en besmetting niet zal bestaan.

g. *Aanschaffing van werktuigen voor de verbetering van de wegen o. m. asphalteering en oliebesproeiing.* Teneinde asphalteering en oliebesproeiing met succes te kunnen uitvoeren is het noodig over goede werktuigen te beschikken. Het ligt in de bedoeling een eenvoudige sproeiwagen, die door paarden of ezels kan worden getrokken, te bestellen, terwijl ook kookketels voor asphalteering zullen worden aangeschaft.

h. *Aanleg van nieuwe straten in het stadsdistrict.* In de laatste 10 jaren heeft de stad zich belangrijk uitgebreid en zijn talrijke nieuwe wijken en straten ontstaan. Deze straten zijn nog natuurwegen, waarover het verkeer zeer moeilijk gaat. Hoewel deze wegen in het algemeen vrij primitief kunnen blijven, dient toch iets gedaan te worden. De wegen die hiervoor in aanmerking komen zijn o.a.: de Cornelisdirksweg, de Rembrandstraat, de Kortenaer-straat en de Bonairestraat.

i. *Ophooging van de pleinen en straten om het Waaigat en verbetering van den waterafvoer daarvan.* De gebrekkige waterafvoer van de pleinen en straten om het Waaigat geeft steeds aanleiding tot klachten. Tengevolge van de te lage ligging van de goten stroomt dagelijks bij vloed het met faecaliën bezwangerde water uit het Waaigat tot aan de woningen, die daar langs liggen, waar het dan bezinkt en ondragelijken stank achter laat. In dezen toestand moet verbetering worden gebracht. Hiervoor wordt dit krediet aangevraagd.

j. *Verbetering van de de Ruyterkade bij den ingang van het Waaigat.* De de Ruyterkade is nabij den ingang van het Waaigat thans alleen geschikt om daaraan kleine barkjes te meren en is ontoegangelijk voor voertuigen.

Door aanbouw van een plankier en door eenige verhooging is met betrekkelijk weinig kosten deze kade zoodanig te veranderen, dat daarlangs schoeners gemeerd kunnen worden en bovendien de kade geschikt wordt voor het verkeer met voertuigen.

Wanneer in het Waaigat langs het de Ruyterplein gelegenheid wordt gemaakt voor het aanleggen van barkjes is de capaciteit van de haven van Curaçao vergroot met een lig- en losplaats voor ten minste één schoener.

Met het oog op de toenemende scheepvaart en het bestaand gebrek aan goede loskaden wordt deze verbetering zeer wenschelijk geacht.

Ook zal door het geschikt maken van de de Ruyterkade voor voertuigen een goede verbinding verkregen worden tusschen Handelskade en de de Ruyterplein, waaraan dringend behoefte bestaat.

k. *Het leggen van twee meerboeien in het Schottegat.* Bij het toenemend scheepvaartverkeer wordt meer en meer behoefte gevoeld aan goede ligplaatsen voor schepen. Het gemis daaraan zou tengevolge kunnen hebben, dat nu en dan Curaçao als haven gemeden wordt of dat een schip, dat hier binnenvalt, eerder vertrekt, dan oorspronkelijk in de bedoeling lag, wat natuurlijk Curaçao niet ten goede komt.

Om aan de behoefte aan ligplaatsen tegemoet te komen, wordt voorgesteld twee meerboeien in het Schottegat te leggen waarmede voorloopig zal kunnen worden volstaan. Geleidelijk zal echter voor meer ligplaatsen in het Schottegat gezorgd dienen te worden.

l. *Bouw van een nieuwen vuurtoren op de Oostkust van Aruba.* Reeds gedurende een reeks van jaren wordt door de scheepvaart geklaagd over het gemis van een goed licht op de Oostkust van Aruba.

Het bestaande licht is een petroleumlamp, dat op de zeekaarten als „unreliable" staat aangegeven. In de lichtenlijst van Nederlandsch West-Indië staat bij dit licht de opmerking: „op het branden kan niet onvoorwaardelijk worden vertrouwd."

Was vroeger de aanwezigheid van een goed licht ter bedoelde plaats wenschelijk, thans is een goed licht aldaar onontbeerlijk in verband met het feit, dat een zeer intens verkeer zich heeft ontwikkeld op de scheepvaartroute tusschen Curaçao en Maracaibo. Door het ontbreken van een vèr stralend licht op de Oostkust van Aruba moet thans op deze route een omweg worden gemaakt.

Het is derhalve voor de scheepvaart tusschen Curaçao en Maracaibo ook van belang voor de scheepvaart in het algemeen, dat er op meergenoemde plaats een behoorlijk licht komt.

De kosten van afschaffing van de lichtinstallatie bedragen f 10.000 terwijl de plaatsingskosten met inbegrip van een toren, die betrekkelijk laag kan zijn, op f 5000 worden geschat.

Om een denkbeeld te geven van de toenemende behoefte aan een goed licht op de Oostpunt van Aruba zij opgemerkt, dat alle zeilschepen en stoombooten op andere routes dan bovengenoemde route buiten beschouwing latende, in 1921 ruim 1000, in 1922 ruim 1400 stoomschepen de Oostpunt van Aruba passeerden. Dit getal zal naar verwacht wordt in 1924 nog belangrijk stijgen.

Deze toename is in hoofdzaak een gevolg van de uitbreiding van het bedrijf van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij.

Artikel 127.

Kosten voor voorbereidende werkzaamheden in zake de watervoorziening in Willemstad en haven. Op grond van de thans gedane onderzoekingen laat het zich aanzien, dat in 1924 de voorbereidende werkzaamheden, welke verband houden met de watervoorziening van Willemstad en haven, kunnen worden verricht. Voor dit doel wordt een bedrag van 20.000 voorgesteld.

Artikel 128.

Bezoldiging of toelage van den mijningenieur (kolonie). Hoewel het dienstverband van den tegenwoordigen titularis met April 1924 eindigt, wordt toch een krediet voor een vol jaar aangevraagd, waarvan gebruik zal worden gemaakt, indien het wenschelijk blijkt, dat deze functie vervuld wordt. De ondergeteekende acht het van belang, zoodra de werkzaamh[eden] van den mijningenieur het t[oe]laten, een geologisch mijnbouwkun[dig] onderzoek op de eilanden buiten C[u]raçao in te stellen.

Artikel 129.

Kosten van onderzoekingen, arbe[ids]loonen, reis en teerkosten van het [per]soneel enz. (kolonie) Teneinde te k[un]nen beschikken over gelden om de k[os]ten te kunnen bestrijden, die vo[ort]vloeien uit het hydrologisch- en g[eo]logisch mijnbouwkundig onderzo[ek] wordt hiervoor f 9000 aangevraa[gd]. Uit dezen post zullen ook de ko[sten] van het onderzoek op de eiland[en] worden gekweten.

Artikel 143.

Gunstgaven en onverplichte betal[in]gen. Dit artikel, dat in opdracht v[an] Z. E. de Minister van Koloniën op [de] begrooting wordt gebracht, dient [om] uitgaven te doen, waartoe de kolo[nie] niet wettelijk verplicht is, doch [uit] een moreel oogpunt behoort over [te] gaan. Als voorbeeld kan gegeven w[orden] den het verleenen van schadeloosst[el]ling bij brand, indien bijzondere hu[lp]vaardigheid wordt betoond, die b[e]loond dient te worden, of het t[oe]kennen van gratificatiën aan amb[te]naren bij bijzondere plichtsbetrachti[ng].

Ondergeteekende wenscht hier u[it]drukkelijk te verklaren, dat het B[e]stuur zich op het standpunt stelt, [dat] het geven van gunstgaven, zoove[el] mogelijk beperkt dient te blijven.